

Nationellt professionsprogram

*Information och frågestund om det nationella
professionsprogrammet på KUL26*

Björn Engman och Maria Weiland
Resurscentrum – Lärande & Hälsa
KUL26 Grundskola
2026-09-24

Skollagen och professionsprogrammet – 2 kap. 34 §

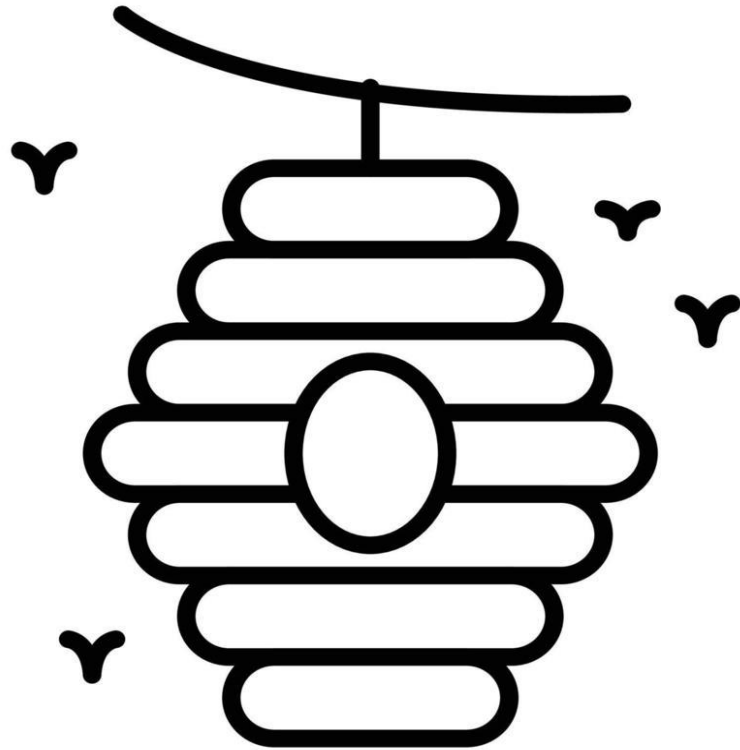
■ Det ska finnas ett nationellt professionsprogram för **rektorer, lärare och förskolelärare** som ska innehålla dels en **nationell struktur för kompetensutveckling**, dels ett **nationellt meriteringssystem**

■ **Legitimerade** lärare och legitimerade förskolelärare **ska ges möjlighet** att delta i sådan **kompetensutveckling** som bidrar till att öka **yrkesskickligheten** och som kan ligga till grund för ett beslut om **meritering**

Vad ska professionsprogrammet bidra med?

- Tillgodose professionernas behov av relevant, kvalitativ och **kvalitetssäkrad** kompetensutveckling
- Öka skolornas **attraktionskraft**
- Möjligheter till kompetensutveckling under **hela yrkeslivet**
- Mer **differentierad** kompetensutveckling
- **Tydligare** och mer rättssäkert system
- Ökade möjligheter för en **strategisk kompetensanvändning**
- Förutsättningar för att **koppla samman**:
 - systematiskt kvalitetsarbete,
 - kollegialt lärande,
 - praktikinlärande forskning
 - och individuell kompetensutveckling
- Utveckla **undervisningen**
- Främja en likvärdig utbildning för **barn och elever** över hela landet

Vad skulle du särskilt vilja veta mer om gällande det nationella professionsprogrammet?

**Samtala med din
axelgranne och skriv
därefter ner era frågor
på en post-it-lapp!**

Vad är professionsprogrammet?

En nationell struktur för kompetensutveckling

Ett nationellt meriteringssystem

Den nationella strukturen för kompetensutveckling

Berörde några av era frågor denna del?

Meriterande utbildning – vad räknas?

- Ämnesstudier
- Ämnesdidaktiska studier
- Studier inom det förskolepedagogiska området
- Kognitionsvetenskap
- Specialpedagogik
- Ledarskap

Lista på kurser som matchar
prioriterade områden i grundskolans
SKA kommer ut snart!

Exempelområde från SKA - Kvalitet i undervisningen

- USP - Undervisningsskicklighet i teori och praktik
7,5hp grundläggande nivå
- Lärande och undervisning på kognitionsvetenskaplig grund
Grundkurs - 7,5hp avancerad nivå
- Lärande och undervisning på kognitionsvetenskaplig grund
Fördjupningskurs – 7,5hp avancerad nivå
- VAK - Vidareutveckling och analys av kvalitet i undervisning
7,5hp avancerad nivå
- VAK2 - Vidareutveckling av en professionell kunskapsbas för undervisning
7,5hp avancerad nivå

Praktiknära forskning

- En länk mellan akademi och praktik
- Sker i samverkan mellan rektorer, lärare, förskollärare och forskare
- Ska utgå från skolans eller förskolans kunskapsbehov
- Medverkan i hela eller delar av forskningsprocessen

Om ämneskunskap i praktisk-estetiska ämnen

Kursplanerna för de praktisk-estetiska ämnena ska bli mer ämnesspecifika och detaljerade. Läroplansutredningen (2025) visar att de tekniker, verktyg och handlingar eleverna ska lära sig kommer att tydligare definieras. I grundskolans läroplan kommer de praktisk-estetiska ämnenas autonomi och egenart betonas och kursplanerna kommer tydligare fokusera på praktiska färdigheter.

Syftet med detta projekt är att bidra med insikter om vilka specifika ämneskunskaper och praktiska färdigheter elever utvecklar i praktisk-estetiska ämnen i skolan, och även vilka praktiska ämneskunskaper som är värdefulla för ämneslärare för att bedriva god undervisning. Projektet utforskar därmed både elevers och lärares ämneskunskap i grund- och gymnasieskolan, i synnerhet kopplad till praktiska färdigheter och kunskap i handling.

Ramprojektet vägleds av två övergripande frågeställningar:

- Vilka ämneskunskaper, och hur, utvecklar elever i, med och genom praktisk-estetiska ämnen?
- Vilka ämneskunskaper är värdefulla för ämneslärare för att bedriva god undervisning i ett praktisk-estetiskt ämne, i synnerhet kopplad till praktiska färdigheter och kunskap i handling?

Ramprojektet vänder sig till alla lärare i praktisk-estetiska ämnen i både grundskolan och gymnasiet. Vi söker därför enskilda – eller grupper av – lärare som vill undersöka sitt ämnes kunskapsformer och därigenom utveckla sin egen och andras förståelse för de praktisk-estetiska ämnenas egenart.

Vem kan ansöka om meritering?

1. Du kan ansöka om meritering om du har lärar- eller förskolläraryrkeslegitimation
2. är yrkesverksam som lärare eller förskollärare i skolväsendet på minst halvtid (undervisar)
3. har varit yrkesverksam som lärare eller förskollärare i minst sex år efter din behörighetsgivande examen
4. har genomfört akademiska studier efter din behörighetsgivande examen.

Nationellt meriteringssystem i fyra nivåer

Meriteringsnivå 1

Första steget i meriteringssystemet

Obligatorisk kurs – VAK – Vidareutveckling och analys av kvalitet i undervisning – *Huvudmannen samlar alla som går kursen*

Meriteringsnivå 2

Fördjupad, breddad eller specialiserad kompetens

Examen på avancerad nivå

Meriteringsnivå 3

Meriteringsnivå 4

Forskarexamen

Berörde några av era frågor denna del?

Du och professionsprogrammet: Egen reflektion i 5 min!

- Är du legitimerad lärare eller förskolelärare och undervisar på halvtid eller mer?
- Vilket år avlade du lärar- eller förskolelärarexamen?
- Hur många år har du varit yrkesverksam som lärare eller förskolelärare efter din examen?
- Vilka akademiska kurser har du läst efter att din förskole- eller lärarexamen utfärdats?
- Har du deltagit i ett praktikinrä forskningsprojekt?

Skolverket

Kompetensutveckling

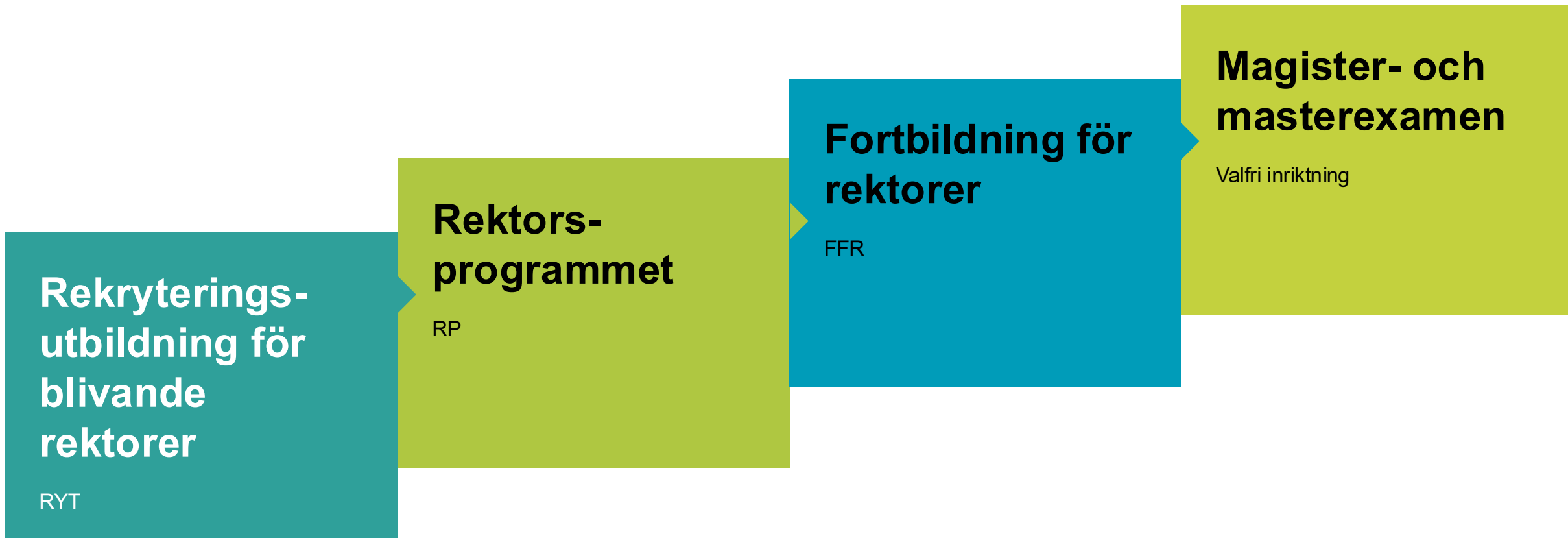

Ladok

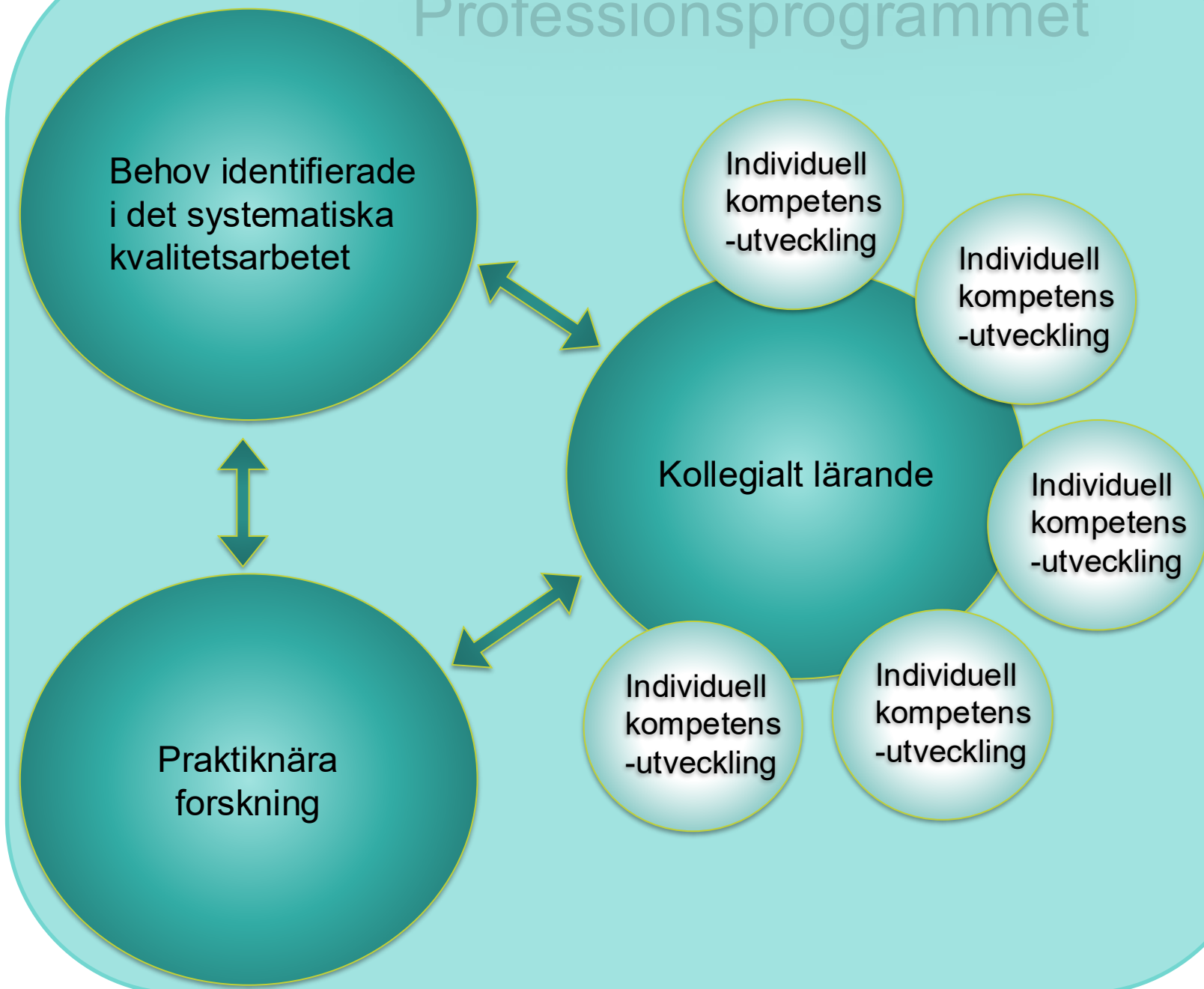
<https://ladok.se>

Frågorna är relevanta när du fyller i e-tjänsten och på medarbetarsamtal

Rektorer är både deltagare och möjliggörare

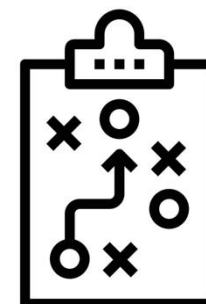
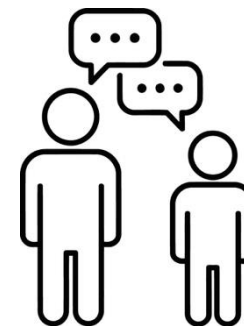

Professionsprogrammet

Kloka förberedelser

- Inventera genomförd kompetensutveckling
 - Delvis med hjälp av [e-tjänsten](#) <- klickbar direktlänk
- Fundera över professionella målsättningar
 - Planera på kort och lång sikt
- Fundera över individuella behov i relation till verksamhetens behov
 - Prioriterade områden i elevernas lärande
- Göra en kompetensutvecklingsplan tillsammans med närmsta chef
 - [Ny mall](#) integrerad i medarbetarsamtalet <- klickbar direktlänk
- Håll dig informerad, exempelvis via fördjupningslänkarna på nästa sida!

Lämpliga fördjupningskällor

■ Skolverkets informationssida

- <https://www.skolverket.se/kompetensutveckling/kurser-och-utbildningar/professionsprogrammet>

■ Skolverkets introduktionsfilm och informationsbildspel

- <https://youtu.be/Sz3sQ09AyX4>
- <https://www.skolverket.se/download/18.7fd821f719b2bf51c07d2ecd/1768823421612/Bildspel%20om%20professionsprogrammet.pptx>

■ LADOK - ladda ner ditt nationella resultatintyg för dina akademiska kurser

- <https://student.ladok.se/student/app/studentwebb/> (Välj "Ladok för Alumner" om du inte läser en kurs just nu)

■ Fackförbundet Sveriges lärares informationssida

- <https://www.sverigeslarare.se/yrkesroll/din-utveckling/professionsprogrammet/>

■ Inspelning av Sveriges lärares informativa webinarium där Skolverket medverkade

- <https://play.mediaflow.com/ovp/17/23DFFG8ZJI>

Hör gärna av er med frågor och funderingar

Björn Engman, Utvecklingslärare

Lärande & Hälsa - Resurscentrum

Kvalitetsutveckling och stöd till professionerna

bjorn.engman@skolasodertalje.se

Maria Weiland, Lektor

Lärande & Hälsa – Resurscentrum

Praktiknära forskning inom ramen för ULF

maria.weiland@skolasodertalje.se

TACK FÖR ATT NI HAR LYSSNAT!

Meriteringsnivå 1

För att få meriteringsnivå 1 ska du...

- ha lärar- eller förskollärlärligitation
- vara yrkesverksam som lärare eller förskollärare
- ha minst 6 års erfarenhet i yrket efter behörighetsgivande examen
- ha fullföljt meriterande utbildning om minst 15 hp.

Notera: Under en övergångsperiod om fyra år räcker det att ha läst 7,5 hp, om du arbetat som lärare eller förskollärare minst 12 år efter examen.

Endast utbildning som genomförs efter behörighetsgivande examen räknas som meriterande. Gäller ej den som har en examen på forskarnivå och ansöker om meriteringsnivå 4.

Meriteringsnivå 2

Meriteringsnivå 3

Meriteringsnivå 4

Meriteringsnivå 2

Meriteringsnivå 1

För att få meriteringsnivå 2 ska du...

- ha fått meriteringsnivå 1
- ha fullföljt meriterande utbildning om minst 45 hp varav:
 - 15 hp kan tillgodoräknas från meriteringsnivå 1
 - 7,5 hp ska utgöras av den obligatoriska kursen VAK
 - minst 22,5 hp ska vara på avancerad nivå

Meriteringsnivå 3

Meriteringsnivå 4

Notera: Medverkan i ett praktiktärla forskningsprojekt kan ersätta 7,5 hp vid meritering till meriteringsnivå 2

Meriteringsnivå 3

Meriteringsnivå 1

Meriteringsnivå 2

För att få meriteringsnivå 3 ska du...

- ha fått meriteringsnivå 1
- ha fullföljt den obligatoriska kursen VAK
- ha avlagt en examen på avancerad nivå om minst 60 hp efter behörighetsgivande examen

Meriteringsnivå 4

Notera: Minst hälften av högskolepoängen ska utgöras av meriterande kurser och hälften av kurser som krävs för att få en examen.

Meriteringsnivå 4

Meriteringsnivå 1

Meriteringsnivå 2

Meriteringsnivå 3

För att få meriteringsnivå 4 ska du...

- ha fått meriteringsnivå 1
- ha fullföljt den obligatoriska kursen VAK
- ha en examen på forskarnivå (licentiat- eller doktorsexamen)

Kursen Vidareutveckling och analys av kvalitet i undervisning (7,5 hp)

- Obligatorisk för den som vill meritera sig till meriteringsnivå 2, 3 och 4
- Stärker dina kunskaper om undervisningsskicklighet
- Stärker din förmåga att analysera och bedöma kvalitet i undervisning
- Ges av ett flertal universitet och högskolor över hela landet
- Erbjuds varje termin med olika inriktningar
- Innehåller både teori och praktik